

Pesten (op school) bij kinderen met een autismespectrum stoornis

KATRIEN HERMANS

6/12/2017

Overzicht

- Wie ben ik?
- Voorstelling artikel
 - Autismespectrumstoornis en pesten
 - Methode
 - Resultaten
 - Aanbevelingen
- Conclusie

Wie ben ik?

- Katrien Hermans
- Schoolpsycholoog
- Interesse in:
 - onderwijs en schoolgaande jeugd
 - inclusief onderwijs
 - diagnostiek
 - psychosociaal welbevinden van schoolgaande jeugd
 - ...
- Docent/ tutor aan de Universiteit Maastricht

Voorstelling artikel

- Cappadocia, M., Weiss, J., & Pepler, D. (2012). Bullying experiences among children and youth with autism spectrum disorders. *Journal of autism and developmental disorders*, 42, 266-277.
- ✓ Waarom dit artikel?
 - Maatschappelijk relevant
 - inclusief onderwijs wordt steeds meer de norm.
 - Meer kinderen met ontwikkelingsstoornissen zullen onderwijs volgen in het gewoon onderwijs.
 - Welke problemen kunnen zij tegenkomen?

Autismespectrumstoornis en pesten

- Inleiding:
 - Over algemeen: weinig onderzoek naar pesten bij kinderen met autismespectrum stoornis (ASS)
 - Eerdere studies: kinderen met ASS hebben een hoger risico om gepest te worden
 - Doel van deze studie: zicht krijgen op pestervaringen van kinderen met ASS

Autismespectrumstoornis en pesten

- Pesten = relationeel probleem
 - herhaaldelijk vijandige gedragingen
 - een relatie die zich kenmerkt door een machtsverschil (Olweus 1993; Pepler and Craig 2000).
- Pesten op school
 - Verbaal (vb. schelden)
 - Sociaal (vb. roddelen, iemand uitsluiten van de groep) (Woods and White 2005)
- Pesten hangt samen met negatieve gevolgen
 - Depressieve symptomen
 - Angst
 - Lage schoolse betrokkenheid
 - Mentale gezondheidsproblemen

Autismespectrumstoornis en pesten

- Pesten – mentale gezondheidsproblemen
 - Bidirectionele relatie
 - Pesten → mentale gezondheidsproblemen
 - Leerlingen met mentale gezondheidsproblemen → meer kans om gepest te worden (Fekkes et al. 2006)
- Tot nu toe: Weinig tot geen onderzoek naar de relatie tussen pesten en mentale gezondheidsproblemen bij kinderen met ASS.

Autismespectrumstoornis en pesten

- Wat wel geweten is:

- Kinderen/ jongeren met ASS → een hoger risico (4x) om gepest te worden (Little, 2002)
- Jongeren met ASS → minder sociale interacties op school en hebben ook minder vrienden (Wainscot et al, 2008)
- Jongeren met ASS → hoger risico op victimisatie (= slachtoffer worden), hetgeen gerelateerd is aan de sociale communicatievaardigheden van deze jongeren (Arora 1991; Sharp and Cowie 1994)
- Rol van leeftijdsgenoten (*peers*): jongeren met ASS → moeite om vriendschappen aan te gaan
 - Leeftijdsgenoten spelen een belangrijke rol in het ontstaan, behouden en het oplossen van pestgedrag

Autismespectrumstoornis en pesten

- Drie grote doelen:
 - Onderzoeken van rapportages van ouders van kinderen met ASS en pestproblematieken
 - Onderzoeken van de relatie tussen victimisatie en mentale gezondheidsproblemen
 - Identificeren van individuele en contextuele factoren die bijdragen tot victimisatie

Methode

- Deelnemers:
 - 192 ouders van kinderen met ASS
 - Kinderen met ASS, leeftijd van 5-21 jaar oud
 - 80% van deze kinderen volgden inclusief onderwijs, 20% in bijzonder onderwijs
- Wat werd gemeten:
 - Kessler 6 item schaal: psychologische distress
 - PREVNET: peilt naar pest en victimisatie ervaringen
 - Vb: hoe vaak werd uw kind gepest in de voorbije 4 weken?
 - AQ: autism spectrum quotient

Resultaten

- Victimisatie
 - geen victimisatie
 - Lage victimisatie
 - Hoge victimisatie
- Deze verschillende gradaties van victimisatie hingen significant samen met verschillen in mentale gezondheidsproblemen
 - Kinderen van 'geen' en 'lage' victimisatie vertoonden lagere scores op:
 - Onzekerheid en angst
 - Self injury
 - Overgevoeligheid

Resultaten

- Voorspellende factoren van victimisatie
- Individuele factoren:
 - Leeftijd van de jongeren
 - **Communicatiemoeilijkheden**
 - Mentale gezondheidsproblemen
- Contextuele factoren:
 - Ouderlijke mentale gezondheidsproblemen
 - Minder vrienden op school
 - Rol van peers in het ontstaan, behouden en oplossen van pestproblemen

Aanbevelingen

- Ouders, leerkrachten en andere betrokken volwassenen hebben een sleutelrol in het promoten van gezonde vriendschappen!
 - Creeëren van een positieve en veilige omgeving
 - Bevorderen van positieve interacties tussen leeftijdsgenoten
 - Minimaliseren van negatieve interacties

Een aantal suggesties:

- Maak kinderen bewust van hun (mogelijke) rol in pestgedrag
- Maak bijzonderheden en moeilijkheden bespreekbaar
- Bevorder een inclusieve en tolerante houding bij kinderen
- Ondersteun kinderen bij het verwerven van belangrijke sociale vaardigheden
- Opzetten van een anti-pestprogramma

Conclusie

Inclusief onderwijs = meer kinderen met beperkingen in het gewoon onderwijs, bijvoorbeeld kinderen met ASS

Kinderen met ASS hebben een hoger risico om gepest te worden

- Negatieve gevolgen

Voorspellende factoren

- Individuele factoren
- Contextuele factoren
- Belang van communicatievaardigheden en vriendschappen

Rol van volwassenen

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht!